

מסע
אל תוך
עצמך

פרק 08

אחריות

שבת
מכל הסוגים

OLAMI MENTORSHIP

אחריות

אנו בעיצומם של הימים
הלאומיים, ימי הזיכרון
והעצמאות. בימים אלו אנו
זוכרים את כוחם הגדול של
אנשים שלקחו על עצמם
משימות מורכבות וחוללו שינוי
בעולם.

במסגרת המסע אל תוך עצמנו
ניגע מעט בגורמים לאחריות
ובקריאה האישית שלנו לחולל
שינוי משמעותי.

לימוד מהנה ומועיל!

מדברים על זה...

מהי אחריות?

על מי היא מוטלת?

לשמור על איזון

התגלגלה לידי פעם הזדמנות לשאול את ההיסטוריון הקתולי פול ג'ונסון איזה דבר ביהדות הרשים אותנו ביותר בתקופת עבודתו על מחקרו המונומנטלי 'תולדות היהודים'. וכך השיב, בערך: "היו לאורך ההיסטוריה חברות שהתמקדו ביחיד, למשל המערב החילוני בזמננו. היו חברות אחרות שהעדיפו את הקולקטיב – כגון המדינות הקומוניסטיות. היהדות היא הדוגמה המוצלחת ביותר שאני מכיר לאיזון עדין בין השניים. היא נותנת ליחיד ולכלל משקל שווה. היא הצליחה להיות דת של יחידים חזקים ושל קהילות חזקות. זה הישג נדיר וגדול" (הרב יונתן זקס).

מי אני?

הוא הִיָּה אומר:

- אִם אֵין אָני לִי, מִי לִי?
- וְכִשָּׁאָני לְעֵצָמִי, מָה אָני?
- וְאִם לֹא עֲכָשִׁיו, אֵימַתִּי?

(אבות, פרק א, משנה יד)

מזבריק על כה

כיצד מתחברים שלושת חלקי המשנה?

שואפים ליותר

ואף כשאני לעצמי מה אני? כלומר שהאדם עושה מצות בגופו... ואין בזה השלמה אל הנפש דהיינו השלמה כראוי אל הנפש ומעלתו, ולכך אמר מה אני כי סוף סוף בן אדם הוא.

והוסיף לומר ואם לא עכשיו אימתי, הוא דבר שלישי כי האדם קצר ימים ואם לא עכשו אימתי, ולפיכך מוטל על האדם להקיץ משנתו ולעשות מצות ומעשים טובים, אחד שאי אפשר לו לסמוך על אחר, ואף אם יעשה כל המוטל עליו אל יחשוב כי יש השלמה ושביעה להשלים את נפשו, כי אף אם הוא לעצמו מה הוא כי לא יוכל להשביע את נפשו במצות ובמעשים טובים, ואם לא עכשיו אימתי כי הוא קצר ימים ופתאום ילקח ואיננו (מהר"ל).

כלומר שאם אין האדם משלים עצמו בתורה ובמצות מי לי שאין התורה והמצות שיעשו אחרים תועלת ושלימות אליו, אף אם למד אביו תורה אין יורש בנו ממנו דבר. ואין הדבר כמו העושר שאפשר שהאדם אחד יאסף ממון ויתן אותו במתנה לאיש אשר לא עמל בו, או שלפעמי' האדם יורש מאביו הרבה,

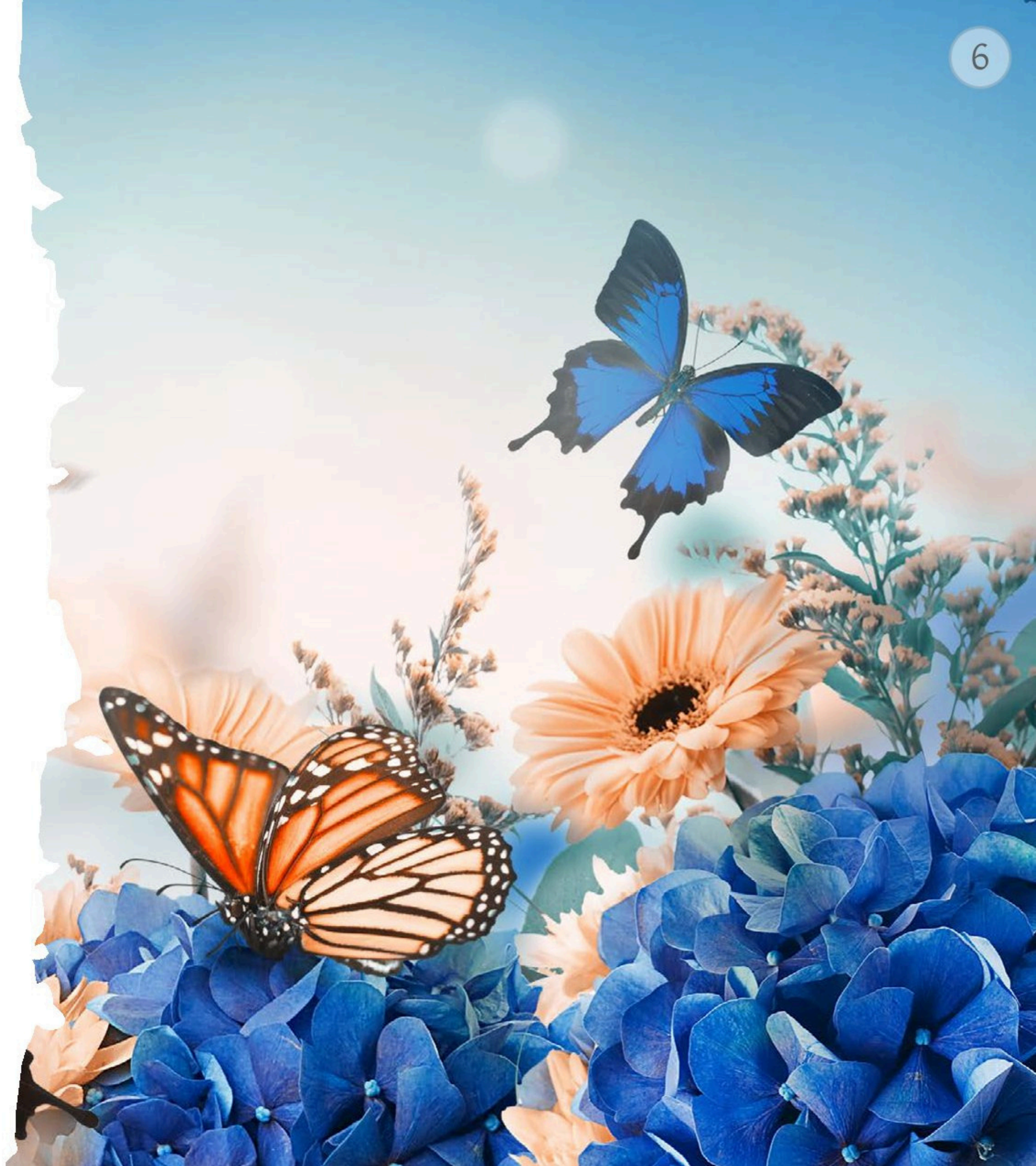
ואם אני לעצמי... שלא יאמר האדם אפשר שיהיה נפשו מלא מצות ומעשים, כי האדם שאוכל ושותה הרבה בודאי תמלא בטנו על זה אמר גם הנפש לא תמלא שתמיד עוד הנפש מבקש להשלים עצמה... ועל אלו דברים אמר הלל אם אין אני לי מי לי, כי צריך האדם להשלים עצמו כי לא יגיע אליו השלימות מאחר,

פותרים דיון

איך ניתן להפוך רעיון טוב לתכנית של חיים?

לפעמים אנו שומעים הרצאה מעניינת, תובנה אקטואלית מחבר או חברה או סתם פוגשים משהו שנראה לנו חשוב. יתכן שנבטיח לעצמנו שמיום זה והלאה חיינו ישתנו, אבל בדרך כלל זה לא ממש עובד. מה עלינו לעשות כדי לחולל שינוי?

בשדה או בבית

מכת ברד היתה המכה השביעי שהגיעה למצרים
לאחר שש מכות קשות וכואבות.

לפני שמכת ברד מתחילה, משה מציע פתח
מילוט לעם המצרי:

**וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵז אֶת מִקְנֶךָ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָךְ
בַּשָּׂדֶה כָּל הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִמָּצָא בַּשָּׂדֶה וְלֹא
יֵאָסֵף הַבַּיְתָה וְיֵרָד עֲלֵהֶם הַבָּרָד וּמָתוּ:
(שמות, ט, יט)**

היחידים שיינזקו, אומר משה כשהוא מציג את
תחזית המכה, הם אלו שיימצאו בחוץ, בשדה.
הללו שיישארו בביתם, לא יזנקו כלל! ההיגיון אומר
כי לאחר ניסיונם הברור עם משה ואמיתות דבריו
לא יהיה אחד שישאיר משהו בחוץ, מי כסיל וירצה
לאבד את ממונו?

שימו לב!

אך למרבה הפלא מספרת התורה
 כי אכן, היו שהשאירו את בהמותיהם
 ומקניהם בחוץ: **הִירָא אֶת דְּבַר ה'**
מַעֲבָדֵי פְרָעָה הַנִּיס אֶת עֲבָדָיו וְאֶת
מְקַנְהוּ אֶל הַבָּתִּים: וְאֲשֶׁר לֹא שָׁם
לְבוּ אֶל דְּבַר ה' וַיַּעֲזֹב אֶת עֲבָדָיו וְאֶת
מְקַנְהוּ בַשָּׂדֶה: (שם, כ-כא)

נקודה למחשבה

מהי הנקודה שגרמה לאנשים להשאיר את המקנה בשדה?

חסר לב

על־שָׂדֶה אִישׁ־עֵצֶל עִבְרָתִי וְעַל־כָּרֶם
אָדָם חֲסֵר־לֵב:

וְהִנֵּה עֵלָה כָּלוּ קִמְשָׁנִים כָּסוּ פָּנָיו
חֲרָלִים וְגָדָר אֲבָנָיו נִהְרָסָה:

וְאָחֲזָה אָנֹכִי אֶשְׁתִּית לִבִּי רְאִיתִי לְקַחְתִּי
מוֹסָר: (משלי, כד, כט-לא)

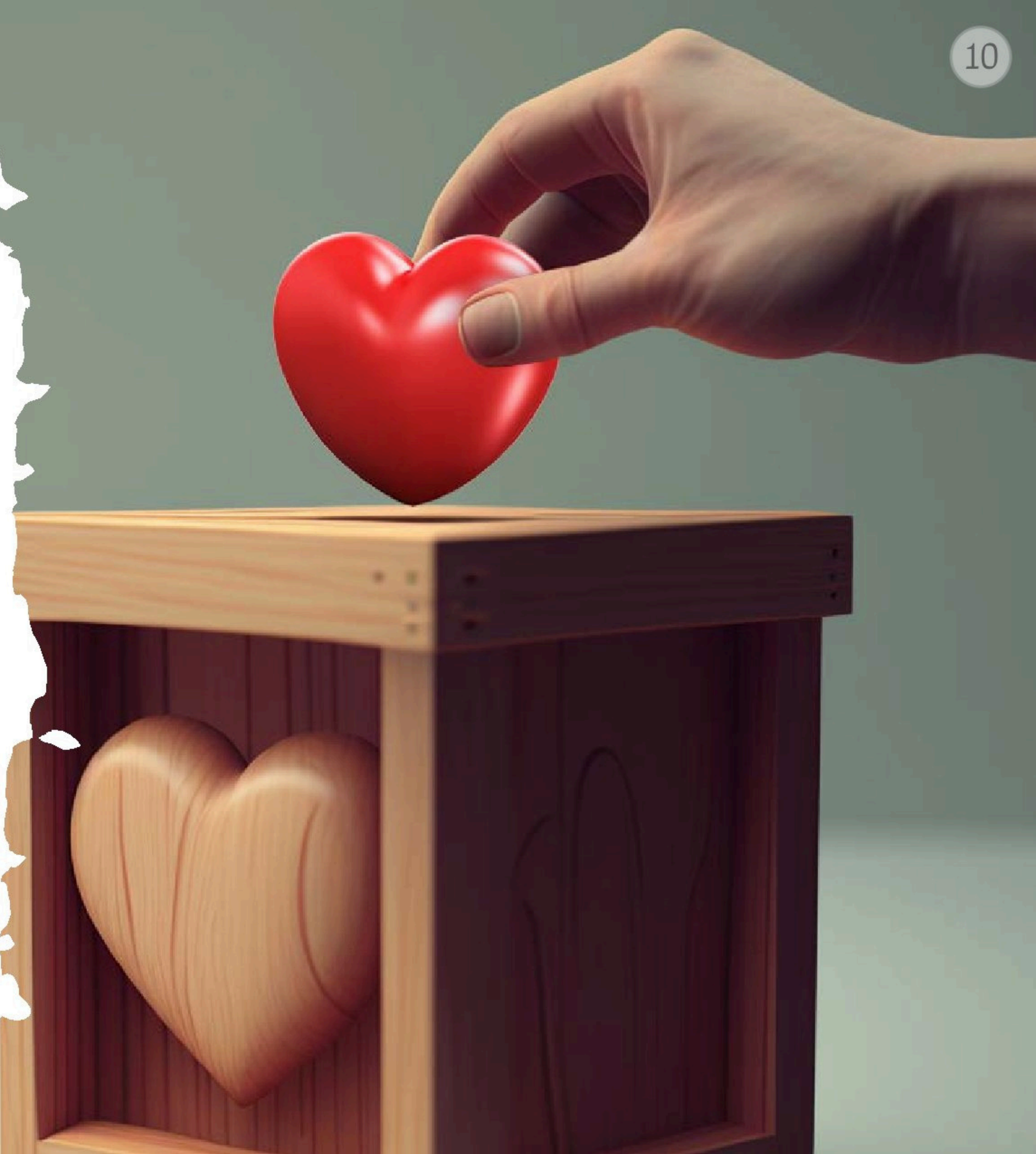

תובנה לחיים

גם כאן אנו רואים כי מפתח הכישלון הוא 'חסר הלב' ואילו הדרך להצלחה עוברת בשימת לב. למה הכוונה?

נשיאות לב או נדיבות רוח?

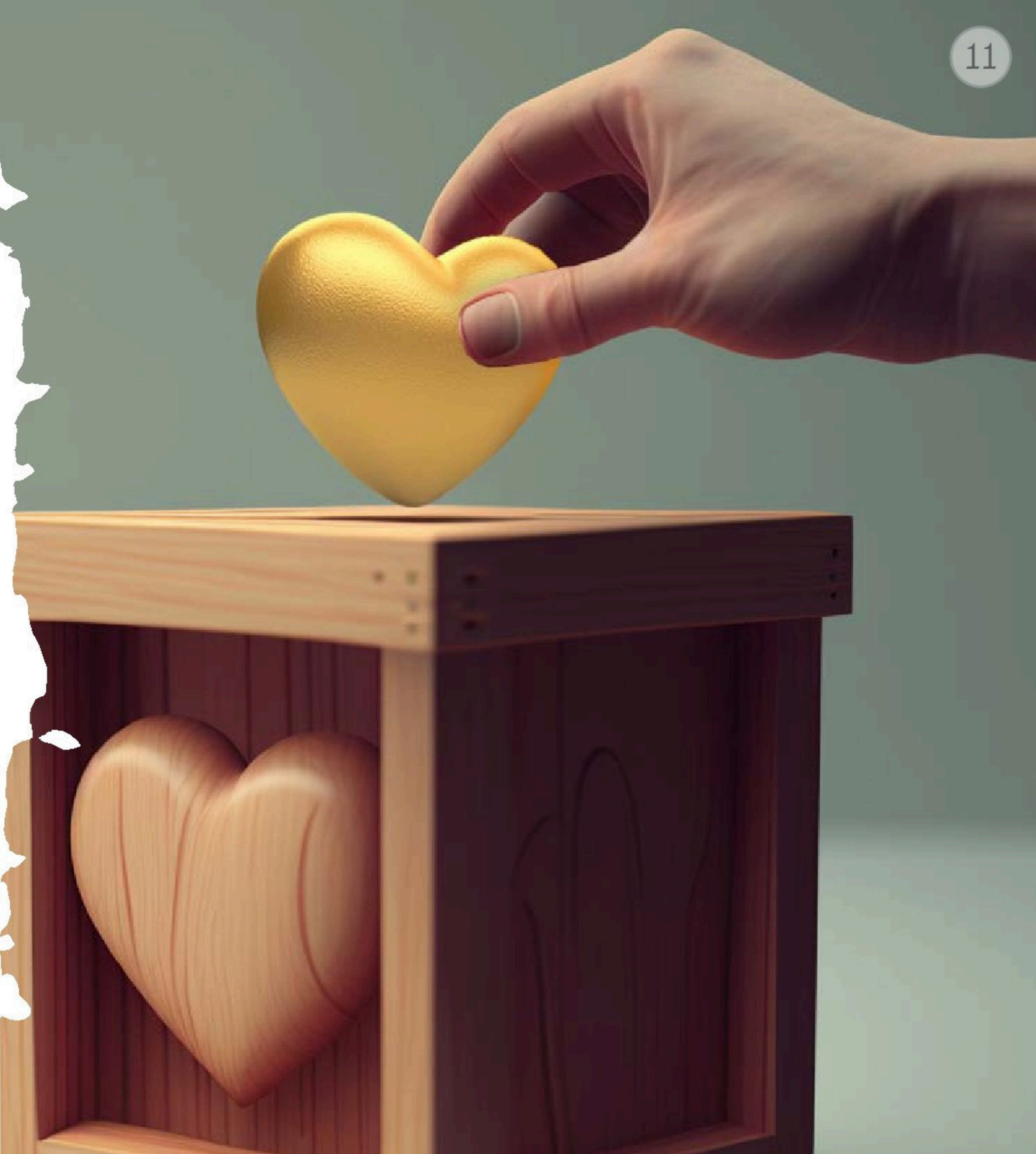
ויבאו כל איש אשר נשא לבו וכל אשר
נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת
ה' למלאכת אהל מועד ולכל עבדתו
ולבגדי הקדש
(שמות, לה, כא)

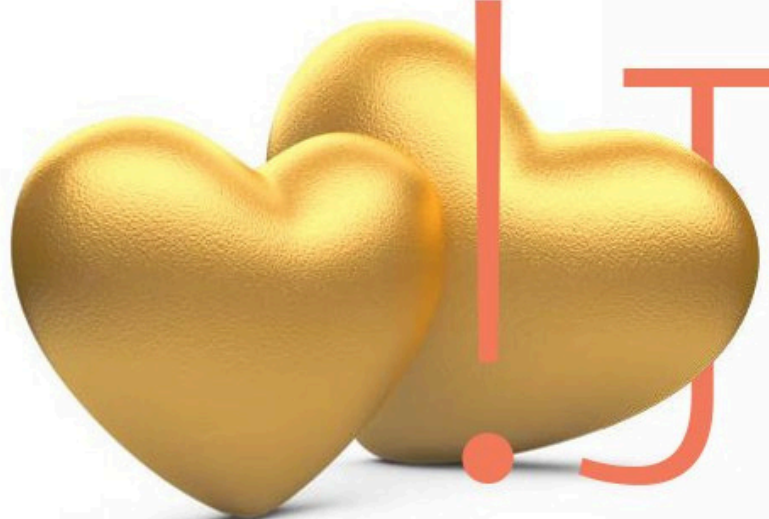

לקחת צעד קדימה...

דע כי יש שתי הדרגות במתנדבים, האחד: הוא המתנדב ברצון נפשו כפי יכולתו וערך ממונו, ולזה יקרא: "נדבה רוחו", לשלול שאינו עושה הדבר כמו צער בנפשו.

והשני: הוא המתנדב יותר מיכולתו מגודל טוביות לבו, ולזה יקרא: "נשאו לבו" פירוש: שהלב מנשאהו ומעריכו בערך עשיר יותר ממה שהוא לתת דבר יקר (אור החיים).

אכפתיות!

יֵעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַר עֲשׂוֹת חֶסֶד וַיִּרְדֹּף אִישׁ עֵנִי וְאֶבְיוֹן וְנִכְאָה לֵבָב לְמוֹתֵת
(תהלים, קט, טז).

תכנית לחיים

1. אכפתיות

2. תרגום מחשבות לעשייה אקטיבית

כיצד ניתן לעשות זאת בחיי היומיום?

יזכור

יום הזיכרון לחללי צה"ל מזכיר לנו את כל אותם חיילים וחיילות איכפתיים ואחראיים שבחרו לקום ולעשות מעשה, להגן על הארץ ועל יושביה ולשמור על כל תושבי מדינת ישראל.

לזכרם, נקפיד גם אנו לקחת אחריות על מה שקורה סביבנו, נקדיש זמן ומחשבה לעשייה חיובית ולדרכים להפוך את העולם למקום טוב יותר.

תודה רבה!

OLAMI MENTORSHIP